

Opis

- Rozpoznawaj podstawowe sposoby funkcjonowania społeczności
- Korzystaj z socjologicznych metod badawczych
- Identyfikuj społeczny charakter przestępczości i dewiacji

Zrozum interakcje pojedynczych ludzi i grup społecznych

Socjologia jest nauką o interakcjach społecznych. Bez względu na to, czy właśnie rozpoczynasz zajęcia z socjologii, czy też chcesz wykorzystywać wiedzę socjologiczną w życiu osobistym bądź zawodowym, Socjologia dla bystrzaków pomoże Ci zrozumieć, jak analizować naukowo organizacje społeczne i strukturę kulturową.

W książce:

- historia badań socjologicznych,
- ruchy społeczne i socjologia polityczna,
- znaczenia i cele funkcjonowania think tanków oraz instytutów badawczych,
- wskazówki, jak myśleć o świecie w sposób obiektywny,
- koncepcje myślicieli: Karola Marksa, Émile'a Durkheima i Maksa Webera,
- role, jakie odgrywają w społeczeństwie rasa, płeć biologiczna i religia.

Dr Jay Gabler jest autorem książek, redaktorem i wykładowcą w koledżu. Uzyskał doktorat na Harvardzie. Obecnie uczy w Rasmussen College w stanie Minnesota.

Spis treści

O autorze (13)

Podziękowania od autora (15)

Wstęp (17)

- O książce (18)
- Konwencje zastosowane w książce (18)
- Uwaga: socjologia jest kontrowersyjna! (19)
- Jak podzielona jest ta książka (20)
  - Część I. Absolutne podstawy (20)
  - Część II. Patrząc na społeczeństwo jak socjolog (20)
  - Część III. Zgoda buduje, niezgoda rujnuje. Równość i nierówność w naszym zdywersyfikowanym świecie (21)
  - Część IV. Wszyscy razem. Różne formy organizacji społeczeństwa (21)
  - Część V. Socjologia a Twoje życie (21)
  - Część VI. Dekalogi (21)
- Konwencje zastosowane w książce (22)
- Co dalej (22)

CZĘŚĆ I: ABSOLUTNE PODSTAWY (23)

Rozdział 1: Krótkie wprowadzenie do socjologii (25)

- Jak rozumieć socjologię (26)
  - Definicja socjologii (26)
  - Historia socjologii (26)
  - Uprawianie socjologii (27)
- Patrzeć na świat oczami socjologa (28)
  - Rozumienie kultury (28)
  - Mikrosocjologia (28)
  - Socjologia sieci społecznych (29)
- Różnice między ludźmi i między grupami (29)
  - Stratyfikacja społeczna (29)
  - Rasa i płeć (30)
  - Religia (30)
  - Przystępczość i dewiacja (31)
- Organizacja społeczna (31)
  - Kultura organizacyjna (31)
  - Ruchy społeczne i socjologia polityczna (32)
  - Socjologia miasta (32)
- Socjologia a Twoje życie (32)
  - Przebieg życia (32)
  - Przemiana społeczna (33)
- Socjologia dla bystrzaków (33)

Rozdział 2: Czym jest socjologia i na co mi ona? (35)

- Istota socjologii (36)
  - Jeszcze o definicji (36)
  - Badania naukowe nad społeczeństwem (37)
  - Pytania socjologiczne (38)
- Gdzie uprawia się socjologię (40)
  - Szkoły wyższe (40)
  - Think tanki i instytuty badawcze (41)
  - Organizacje non profit (41)
  - Instytucje państwowe (42)
  - Dziennikarstwo (43)
  - Biznes i doradztwo (43)
  - Życie codzienne (44)
- Socjologia a Twoje życie i Twój świat (44)
  - Obiektywne myślenie o świecie społecznym (45)
  - Elementy wspólne (46)
  - Kolejność rzeczy ważnych (46)
  - Rzetelne wsparcie dla polityki społecznej (47)
  - Wyjątkowe spojrzenie na codzienne problemy (48)

Rozdział 3: O tych, którzy robili swoje. Historia socjologii (51)

- A więc... kogo obchodzi historia? (51)

- Pojmowanie społeczeństwa przed powstaniem socjologii (52)
  - Ludzie są tacy sami wszędzie... oprócz tych miejsc, gdzie są inni (53)
  - Prekursorzy socjologii i ich koncepcje funkcjonowania społeczeństwa (54)
  - Rewolucja polityczna i przemysłowa - nadeszła bez pytania (54)
- Powstanie socjologii (56)
  - Wspólne zainteresowania pionierów socjologii (57)
  - Socjologia - najambitniejsza z nauk (57)
- Potężny tercet (59)
  - Karol Marks (59)
  - Émile Durkheim (61)
  - Max Weber (64)
- Socjologia w XX wieku (65)
  - Socjologia wychodzi na ulice - szkoła chicagowska (65)
  - Społeczeństwo masowe - czy jesteśmy owcami? (66)
  - Elita władzy - zemsta Marksa (67)
- Socjologia współczesna (68)

Rozdział 4: Metody badawcze. Nie da się włożyć społeczeństwa do próbki (71)

- Etapy socjologicznego badania naukowego (72)
  - Zadaj pytanie (72)
  - Przejrzyj literaturę (73)
  - Dokonaj operacjonalizacji i zbierz dane (74)
  - Przeanalizuj dane (76)
  - Zinterpretuj wyniki (76)
- Wybór metody naukowej (77)
  - Badania jakościowe a badania ilościowe (77)
  - Badania przekrojowe a badania podłużne (79)
  - Metody łączone (80)
- Analiza narzędzi analitycznych (81)
  - Narzędzia statystyczne (81)
  - Dane jakościowe (83)
- Uwaga na pułapki (84)
  - Niedopasowanie danych do teorii (84)
  - Pułapka śmiałości (84)
  - Brakujące elementy (85)
  - Wady statystyczne (87)
  - Zwyczajne potknięcia (88)

CZĘŚĆ II: PATRZEĆ NA SPOŁECZEŃSTWO JAK SOCJOLOG (89)

Rozdział 5: Socjalizacja. Czym jest kultura i skąd się ją bierze (91)

- Czym kultura jest, a czym nie jest (92)
  - Przybliżenie do definicji kultury (92)
  - Struktura i jej części składowe (93)
  - Kontinuum od kultury do struktury (94)
- Sposoby badania kultury (97)
  - Inne punkty widzenia (97)
  - Produkcja kultury (98)

- Recepja kultury (99)
- Płynąc z głównym nurtem (100)
  - Subkultura (101)
  - Mikroklkultury (102)
- Socjalizacja, czyli wejście w kulturę (102)
  - Psychologia społeczna - dziedziczność czy środowisko? (103)
  - Jesteś tym, za kogo uważają Cię inni (104)
- Paradoks kulturowy: przyciąganie - odpychanie (106)
  - Kultura, która łączy (106)
  - Kultura, która dzieli (107)

Rozdział 6: Mikrosocjologia. Jeśli życie jest grą, to jakie są jej reguły? (109)

- W Tobie i bez Ciebie. Paradoks funkcjonowania społeczeństwa (110)
  - Fakty społeczne - suma naszych części (110)
- Użyj narzędzia (ze swojej skrzynki), a nie bądź narzędziem (112)
- Racjonalne (i nieracjonalne) wybory (114)
  - O dokonywaniu (a przynajmniej o próbach dokonywania) wyborów racjonalnych (114)
  - A niech to... O kiepskich wyborach (117)
- Interakcjonizm symboliczny - życie jako scena (121)
  - Reguły gry (122)
  - Zmiana ról, przesuwanie ram (123)

Rozdział 7: Schwytni w sieć. Potęga sieci społecznych (125)

- Globalna wioska - społeczeństwo jako sieć (125)
  - Wszystko się kręci wokół Ciebie - egocentryczne sieci społeczne (126)
  - Sieć relacji (128)
- Siła słabych więzi (130)
  - Dlaczego znajomi są cenniejsi niż najlepsi przyjaciele (130)
  - Znajdź dziurę w strukturze i wskocz w nią! (132)
- Spostrzeżenia płynące z analizy sieci społecznych (134)
  - Różnica między "Twoim społeczeństwem" a Twoim społeczeństwem (135)
  - Otwarcie kanałów komunikacji (137)
  - Sieci społeczne online - kiedy uwidacznia się to, co niewidoczne (139)

CZĘŚĆ III: ZGODA BUDUJE, NIEZGODA RUJNUJE. RÓWNOŚĆ I NIERÓWNOŚĆ W NASZYM ZDYWERSYFIKOWANYM ŚWIECIE (143)

Rozdział 8: Stratyfikacja społeczna. Wszyscy jesteśmy równi, ale niektórzy z nas są równiejsi od innych (145)

- Przekrój przez warstwy społeczne (146)
  - Rozumienie nierówności społecznej (146)
  - Niekończąca się dyskusja: czy nierówność społeczna jest niezbędna? (148)
- Liczne oblicza nierówności społecznej (150)
  - Dochody i majątek (150)
  - Zawód (152)
  - Wrodzone umiejętności (152)

- Motywacja (154)
- Kontakty (154)
- Kwalifikacje (155)
- Edukacja (156)
- Wiedza specjalistyczna (156)
- Dyskryminacja z powodu rasy, płci biologicznej, kasty (157)
- Dyskryminacja z powodu wieku (158)
- Porównanie zjawiska nierówności na skali międzynarodowej (159)

Rozdział 9: Płeć biologiczna i etniczność. Znam trasę wyścigu, ale gdzie jest meta? (161)

- Uprzedzenia i dyskryminacja - dwie strony medalu (162)
- Rasa a etniczność (163)
  - Możesz sobie wybrać etniczność, ale nie rasę (164)
- Świadoma i nieświadoma dyskryminacja rasowa (166)
  - Mit "modelowej mniejszości" (168)
  - Imigracja i asymilacja (albo jej brak) (170)
- Płeć biologiczna i płeć kulturowa (172)
  - Kobiety, feminizm, niezgoda (172)
  - Prawa GBLTQ i dekonstrukcja płci kulturowej (174)
- Rasa, etniczność, płeć biologiczna i płeć kulturowa wciąż mają znaczenie (176)

Rozdział 10: Religia pod lupą. Wiara we współczesnym świecie (177)

- Religia z perspektywy historii (178)
  - Karol Marks i "opium ludu" (178)
  - Émile Durkheim i jego metafora społeczeństwa (179)
  - Max Weber: religia jako zwrotniczy (181)
- Religia w teorii... i w praktyce (182)
  - Koncepcje, ideologie i wartości religijne (182)
  - Organizacje religijne (184)
- Wiara i wolność we współczesnym świecie (186)
  - Bóg jako towar (186)
  - Przekonania, czyny i wszystko, co pomiędzy (188)

Rozdział 11: Przestępczość i dewiacja społeczna. O zmaganiach z prawem (193)

- Każde przestępstwo to dewiacja, ale nie każda dewiacja to przestępstwo (194)
- Przestępcy w społeczeństwie (195)
  - Niektórzy przestępcy są po prostu złymi ludźmi (ale...) (195)
  - Przestępczość jest normalna (197)
- Społeczna konstrukcja przestępczości (199)
  - Przed sądami (199)
  - Na ulicach (201)
- Droga do dewiacji (203)
- Zwalczanie przestępczości (204)
  - Co działa, co nie działa (204)
  - Amerykańska rzeczywistość - wysoki odsetek osadzonych (207)

CZĘŚĆ IV: WSZYSCY RAZEM. RÓŻNE FORMY ORGANIZACJI SPOŁECZEŃSTWA (211)

Rozdział 12: Kultura korporacyjna. Studium organizacji (i dezorganizacji) (213)

- Korporacyjna zagadka: zarabianie nie jest tak łatwe - albo tak proste - jak się wydaje (214)
- Weberowska wizja organizacji społecznej (215)
- Systemy racjonalne jako najczystsza forma biurokracji (217)
  - Pomiar efektywności (w przeliczeniu na łopaty) (218)
  - Granice ludzkiego rozumu (219)
- Systemy naturalne: jesteśmy tylko ludźmi (221)
  - Aby ludzie czuli się wyjątkowi. Eksperymenty Hawthorne i ruch stosunków międzyludzkich (221)
  - Kultura korporacyjna: spadek zaufania i darmowa kawa (223)
- Systemy otwarte - światowa sieć (224)
  - Wyznaczanie granic organizacji (225)
  - Organizacje jako sieci społeczne, sieci społeczne wewnątrz organizacji (227)
  - Izomorfizm instytucjonalny. Gdyby tamta firma zeskoczyła z klifu, czy Twoja też by to zrobiła? (227)
  - Dynamika misji organizacji. W poszukiwaniu celu (229)

Rozdział 13: Reguły gry. Ruchy społeczne i socjologia polityczna (231)

- Rząd: rządzi i jest rządzony (231)
  - Struktura społeczna a państwo (232)
  - Przejęcie władzy - przyczyny rewolucji politycznej (233)
- Podział władzy (lub jego brak) w społeczeństwie (236)
  - Modele konfliktów: każdy sobie (236)
  - Modele pluralistyczne: jak fair, to fair (238)
- Ruchy społeczne - działania na rzecz przemian (241)
  - Poderwanie do lotu (241)
  - Droga do zaangażowania (245)
  - Na czym polega sukces ruchu społecznego (246)

Rozdział 14: Socjologia miasta i demografia. W domach z betonu nie ma wolnej miłości (249)

- Socjologia w mieście (250)
  - Samotność tłumu (250)
  - Społeczność ulicy (252)
- Przemiany dzielnic miejskich (253)
  - Jest 22:00. Czy wiesz, kim są Twoi sąsiedzi? (254)
  - Dzielnice miast w punkcie przełomowym (255)
  - Powstanie i upadek przedmieść (257)
- Życie w mieście - zagrożenia i nadzieje (259)
  - Klasa wyższa, klasa niższa i podklasa (259)
  - Uszlachetnienie i nowa klasa kreatywna (261)
  - Porządek i bałagan na ulicach (262)

CZĘŚĆ V: SOCJOLOGIA A TWOJE ŻYCIE (265)

Rozdział 15: Urodzić się, zabrać do pracy, urodzić dziecko i zabrać się stąd. Rodzina i przebieg życia (267)

- Społeczna konstrukcja wieku (268)
  - "Wymyślenie" dzieciństwa (268)
  - Mieć znów 18 lat. Nowy model starszego obywatela (270)
- Nadażyć za życiem (271)
  - Demografia i momenty przejścia w przebiegu życia (272)
  - Różne kształty kręgów życia (273)
- W trosce o zdrowie. Opieka zdrowotna i społeczeństwo (275)
  - Znaczenie określenia "zdrowy" (275)
  - Organizacja i dystrybucja opieki zdrowotnej (278)
- Rodzina - kiedyś i dziś (279)
  - O rodzinie, której nigdy nie było (280)
  - Współczesna rodzina (282)

Rozdział 16: Było minęło. Rozumienie przemian społecznych (287)

- Przyczyny ewolucji społeczeństw (288)
  - Marks: jak nie ta rewolucja, to inna (288)
  - Durkheim: zwiększająca się dywersyfikacja (290)
  - Weber: w żelaznej klatce (291)
- Co będzie dalej? (293)
  - Globalizacja (293)
  - Wzrost (i spadek) dywersyfikacji (296)
  - Postęp technologiczny (297)
  - Narodziny klasy średniej (298)
  - Lekcja z przeszłości. Pracuj na rzecz zmiany, ale nie panikuj (300)
- Socjologia w przyszłości (302)
  - Czy socjologia przetrwa? (302)
  - Paradoks: im więcej danych, tym mniej informacji (303)

CZĘŚĆ VI: DEKALOGI (305)

Rozdział 17: Dziesięć nadobowiązkowych książek socjologicznych (307)

- Randall Collins, Sociological Insight (307)
- William Foote Whyte, Street Corner Society (308)
- William H. Whyte, The Organization Man (309)
- Erving Goffman, Człowiek w teatrze życia codziennego (309)
- Elijah Anderson, Streetwise (309)
- Arlie Hochschild, The Second Shift (310)
- Viviana Zelizer, Pricing the Priceless Child (310)
- Michael Schwalbe, Unlocking the Iron Cage (311)
- Richard Peterson, Creating Country Music (311)
- Katherine Newman, No Shame in My Game (312)

Rozdział 18: Dziesięć pomysłów wykorzystania wiedzy socjologicznej w życiu codziennym (313)

- Podchodź krytycznie do określenia "potwierdzone badaniami" (314)
- Uwważaj na stwierdzenia o społeczeństwie, których nie da się udowodnić (314)
- Zrozum przeszkody na drodze do efektywnej komunikacji (315)
- Zobacz różnicę między tożsamością, którą sobie wybierasz, a tożsamościami, które wybierają dla Ciebie inni (315)
- Opanuj sztukę rozumienia sztuki - im bardziej zagmatwana, tym lepiej (316)
- Naucz się mądrze budować relacje (317)
- Dowiedz się, jak zmieniać społeczeństwo - bądź optymistą, ale miej realne oczekiwania (318)
- Dowiedz się, jak zainicjować ruch społeczny (318)
- Prowadź skutecznie swoją firmę (319)
- Zrozum to, że wszyscy jesteśmy różni, a jednak tacy sami (319)

Rozdział 19: Dziesięć mitów o społeczeństwie obalonych przez socjologię (321)

- Dzięki ciężkiej pracy i determinacji każdy może dostać to, na co zasługuje (322)
- Nasze działania odzwierciedlają nasze wartości (322)
- Media robią nam pranie mózgu (323)
- Do zrozumienia społeczeństwa wystarczy zdrowy rozsądek (324)
- Obecnie kolor skóry nie ma już znaczenia (325)
- Z czasem rodziny imigranckie zasymilują się i przyjmą nową kulturę jak własną (325)
- Biurokracja odczłowiecza (326)
- Ludzie, którzy dokonują złych wyborów, po prostu otrzymują błędne komunikaty (326)
- Społeczeństwo nie pozwala nam być "naprawdę sobą" (327)
- Istnieje społeczeństwo idealne (327)

Skorowidz (329)